

Hukuk Bülteni

Uyuşmazlıkların Çözümü | Türkiye | Aralık 2018

YARGIDA 2019 YENİLİKLERİ: HEDEF SÜRE VE TİCARİ UYUŞMAZLIKLARDA ZORUNLU ARABULUCULUK

Ülkemizde davaların yargılama süreçleri birçok farklı sebepten ötürü uzun sürmektedir. İnsan Hakları Mahkemesi'ne uzun süren yargılamalar sebebiyle birçok bireysel başvuru yapılmakta ve hatta bundan dolayı ülkemiz aleyhine verilmiş kararlar bulunmaktadır. Buradan hareketle, Türk yargısına olan güvenin ve yargı makamlarının verimliliğinin artırılması amacıyla, 31 Ağustos 2018'de yargılamaların sonuçlandırılmasına ilişkin "hedef süre" belirleme zorunluluğu doğmuştur. Adalet Bakanlığı'nın 31 Ağustos 2018 tarihinde adliyelere gönderdiği ve resmi sitesinde yayınladığı yazı üzerine, yargılamada "hedef süre" 3 Eylül 2018 tarihinden bu yana uygulanıyor.

Hedef süre uygulaması, hedeflenen sürede tamamlanamayan davaların hızlandırılması amacıyla çözümler üretilmesini ve bu sayede yargılama sürelerinin kısaltılmasını amaçlayan bir dava yönetim sistemidir.

Belirlenen hedef süreler, 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren soruşturmanın ve davanın taraflarına Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'te ("**Yönetmelik**") yer verilen usule uygun olarak bildirilecektir. Bildirim usulü, Yönetmelik'te savcılıklar, ceza mahkemeleri, hukuk mahkemeleri ve bölge idare ve adliye mahkemeleri bakımından ayrı ayrı düzenlenmektedir. Buna göre, hukuk, idare ve vergi mahkemelerinde dava açıldığında düzenlenen tevzi formu üzerinde 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren hedef süre yer alacaktır. Bunun yanında, 1 Ocak 2019 itibarıyla Adalet Bakanlığı internet sitesinden soruşturma, kovuşturma veya yargılama hedef süreleri ayrıca ilan edilecektir.

Hedef sürenin başlangıcı (i) soruşturmada suç şüphesinin yetkili mercilerce öğrenildiği, (ii) ceza mahkemelerinde iddianamenin kabul edildiği, (iii) hukuk, idare ve vergi mahkemelerinde davanın esas kaydının yapıldığı, (iv) bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinde dosyanın daireye geldiği

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

tarihtir. Soruşturma evresinde soruşturmayı bitiren kararlar, kovuşturma veya yargılamalarda gerekçeli kararın yazımıyla hedef süre son bulur. Tatil günleri, sürelerin hesabına dahil değildir.

Hedef süreler Adalet Bakanlığı tarafından belirlenirken (i) adli istatistiklerde gösterilen ortalama soruşturma, kovuşturma veya yargılama süreleri, (ii) fiilen görev yapan hâkim ve savcı sayısı, (iii) her bir daireye, mahkemeye, hâkime ve savcıya düşen derdest dosya sayısı, (iv) soruşturma veya yargılama usul kuralları ve (v) başsavcılıklar ve Adalet Komisyonu başkanlıkları tarafından gönderilen yıllık raporlar dikkate alınacaktır.

UYAP üzerinden, hedef sürelerle ilişkin aşamalar takip edilebilecektir. Her bir davanın ortalama duruşma süresi ve duruşma sayısı, bir dosyanın tebligatta geçen ortalama süresi, bir dosyanın bilirkişi incelemesinde geçirdiği ortalama süre, talimat dosyalarının ortalama yerine getirilme süreleri gibi istatistiki veriler sistem üzerinden elde edilebilecektir.

Uygulama sonucunda, başsavcılıklar ve Adalet Komisyonu başkanlıkları tarafından her yıl Ocak ayı sonu itibarıyla, hedef sürelerin gerçekleşmesinde yaşanan gecikmelerin sebeplerine ve çözüm önerilerine ilişkin bir rapor hazırlanacaktır. Bu raporlardaki veriler, hâkim ve savcılar ile idari yargı hakimlerinin denetiminde esas alınacak, istinaf ve temyiz incelemesi sırasında kanun yolu değerlendirme formlarının düzenlenmesinde de dikkate alınacaktır.

1 Ocak 2019'da uygulanmaya başlayacak çok önemli bir diğer yenilik ise ticari uyuşmazlıklarda zorunlu arabuluculuktur. 19 Aralık 2018 tarihinde yayımlanan 7155 sayılı kanun ("**Kanun**") ile Türk Ticaret Kanunu'nun ("**TTK**") 5/A maddesine göre, TTK'nın 4. maddesinde ve diğer kanunlarda belirtilen ticari davalardan, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava açılmadan önce, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. Kanun, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'na da eklemeler yapmaktadır. Buna göre, dava şartı olarak arabuluculuğun kabul edildiği durumlarda arabulucuya başvurulmadan dava açıldığının anlaşılması hâlinde, herhangi bir işlem yapılmaksızın davanın usulden reddine karar verilecektir.

Arabuluculuk süreci, taraflardan birinin uyuşmazlık hakkında yetkili mahkemenin bulunduğu yerdeki arabuluculuk bürosuna başvurusu ile başlar. Taraflar, görüşmeler neticesinde anlaşılırsa arabulucu anlaşmanın şartlarını tutanağa işleyerek anlaşma belgesini düzenler ve bu belge arabulucu, taraflar ve avukatları tarafından imzalanır. O takdirde bu belge, tıpkı bir mahkeme kararı gibi ilam niteliğini taşır. Dolayısıyla, bir taraf anlaşma belgesindeki edimlerini yerine getirmese diğer taraf bu belgeye dayanarak ilamlı icra takibi başlatabilir. Ayrıca tarafların üzerinde anlaşma sağladığı konular, artık bağlayıcı olmakta ve bu konulara ilişkin olarak artık dava açılmamaktadır.

Taraflar, bir anlaşmaya varamazlarsa bu durumu yine tutanak altına alıp dava dilekçelerine bu tutanağı da ekleyerek, uyuşmazlık hakkında dava açabilecektir. Arabuluculuk süreci, taraflardan birinin görüşmelere mazeretsiz katılmaması üzerine sona ererse toplantıya katılmayan taraf, devamında açılacak davayı kazansa dahi, yargılama giderlerinden sorumlu olur ve lehine vekalet ücretine hükmedilemez.

Tüm bunlar yanında, eğer özel bir kanunda veya sözleşmede tahkim veya başka bir alternatif uyuşmazlık çözme yöntemi uygulanacağı öngörülmüş ise, zorunlu arabuluculuğa ilişkin hükümler uygulanmayacaktır.

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOĐAKLI

Kanun, yayım tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ancak TTK'da yapılan zorunlu arabuluculuğa ilişkin düzenlemeler 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir. Bu tarihten önce ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtay'da görölmekte olan davalar hakkında bu hükümler uygulanmayacaktır.

İLETİŐİM

Av. Selin Balkır Erçin

sbalkir@kolcuoglu.av.tr

Av. Őeyda Gür

sgur@kolcuoglu.av.tr